

Opleiding Specialisatie
Stotteren

Effecten van sociaal-cognitieve gedragstherapie voor stotteren

dr. Ronny Boey

1. Inleiding

- Waarom effecten meten in een klinische praktijk? (motivatie, verantwoording)

- Patiënten stellen vooraf vragen over de effectiviteit van de behandeling:
 - Helpt het?
 - Hoe lang zal het duren?

- Het gezondheidsbeleid vereist evidence-based werken:
 - Evidence-Based Practice Network Belgium (EBPN)
 - KCE: Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg
 - Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)

- Ethische plicht

- In het voordeel voor de zorgverstreker om evidence based te kunnen werken

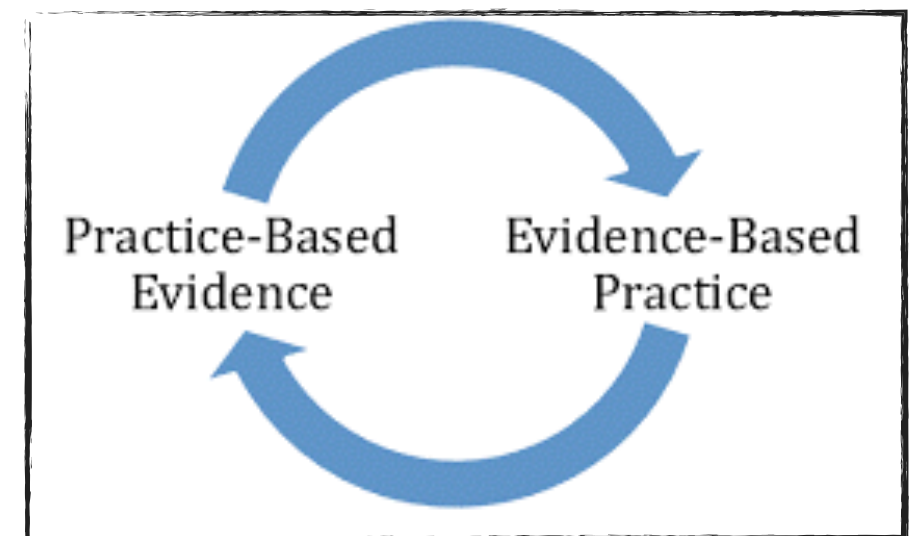
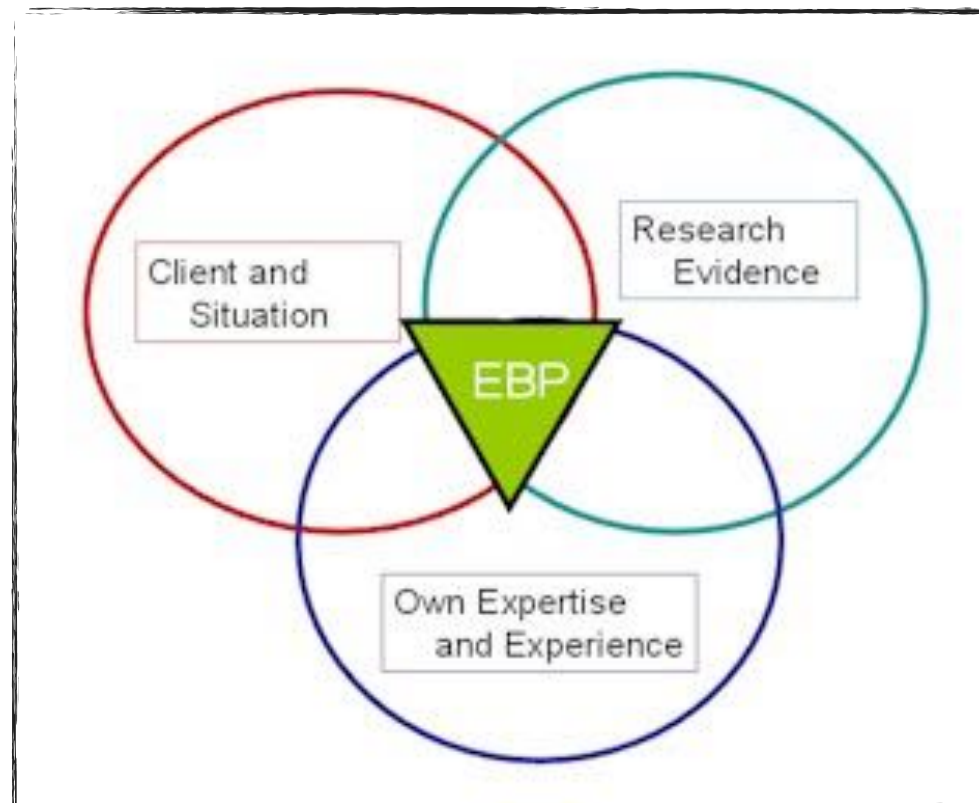

- Opmerking 1: hiërarchie (?) van evidentie

- Opmerking 2: evidence based practice en practice based evidence

- Opmerking 3: het bijhouden van informatie: hoe?

CDLH vzw
Cebam Digital Library for Health
Medische informatie op maat, een muisklik van u verwijerd

SPIP !

KCE
FEDERAAL KENNISCENTRUM VOOR DE GEZONDHEIDSZORG

2. Effectmeting in een klinische setting

- Hoe effecten meten in een klinische praktijk? (methode, opzet...)

Single Subject Design

- historiek bv. B.F. Skinner en metingen van operante conditioneringstechnieken
- casuïstiek 'n = 1 studie' (ref. case reports)
- multipele casuïstiek (ref. case series)
- vergelijkend onderzoek (ref. case control studies)
- al dan niet met groepskenmerken (ref. cohort studies)
- toegepast in klinische setting (klinisch onderzoek/klinisch-wetenschappelijk onderzoek)

Typische kenmerken

- waarnemingen voor, tijdens en/of na een interventie
- meting van een afhankelijke variabele (bv. gedragsaspect, een eigenschap...) in functie van een onafhankelijke (bv. de interventiemethode)

- Geef voorbeelden van metingen voor stottertherapie (afhankelijke en onafhankelijke variabele)

Baseline

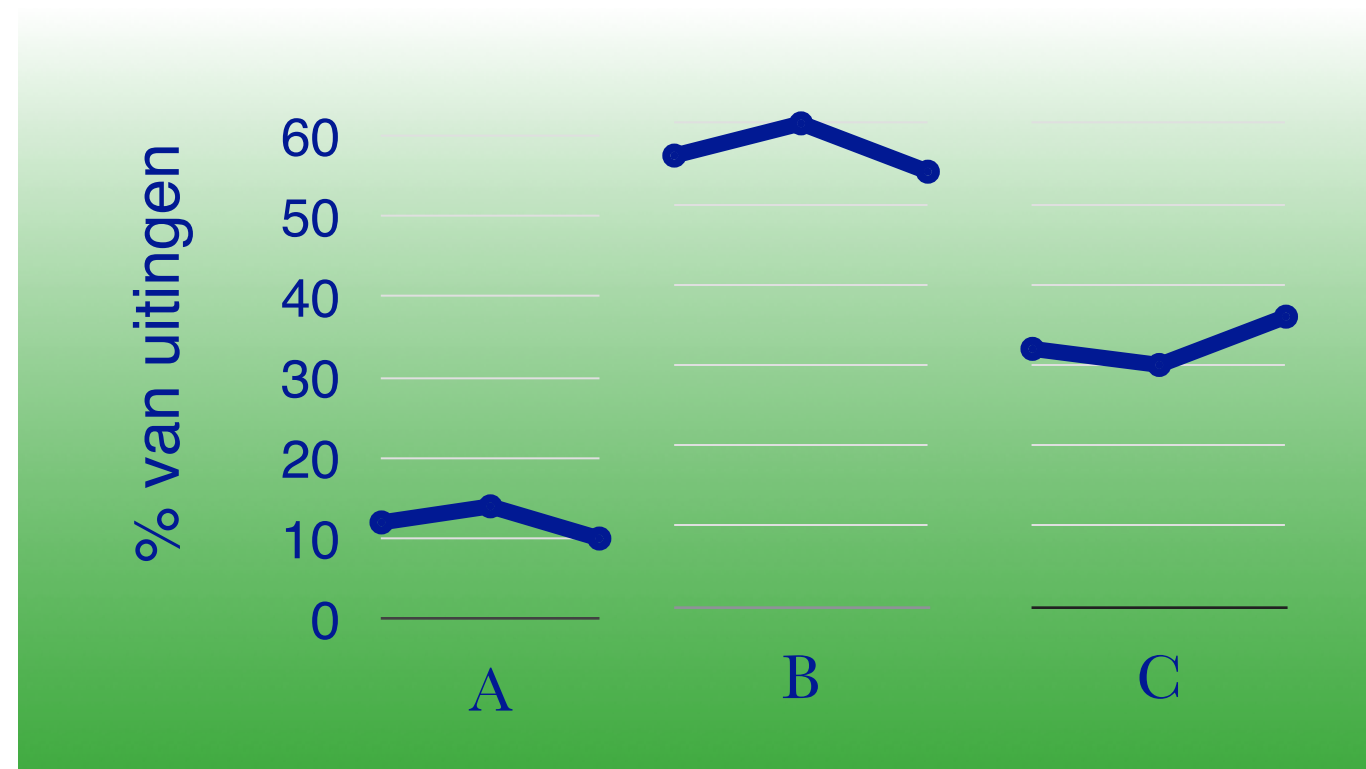
- metingen die interventiefase voorafgaan
- van de afhankelijke variabele (= faciliterend spreekmodel)
- idealiter een \pm stabiel verloop

Baseline faciliterend spreekmodel bij een ouder

- Herhaalde, consistente waarnemingen
- Onderscheid tussen interventie en non-interventie
 - baseline (pre interventie) (A)
 - interventie (per) (B)
 - withdrawal (post interventie) (C)

Metingen van een faciliterend spreekmodel bij een ouder zonder interventie (fase A) en met interventie (fase B)

- **B (Intervention Only) Design (één fase)**

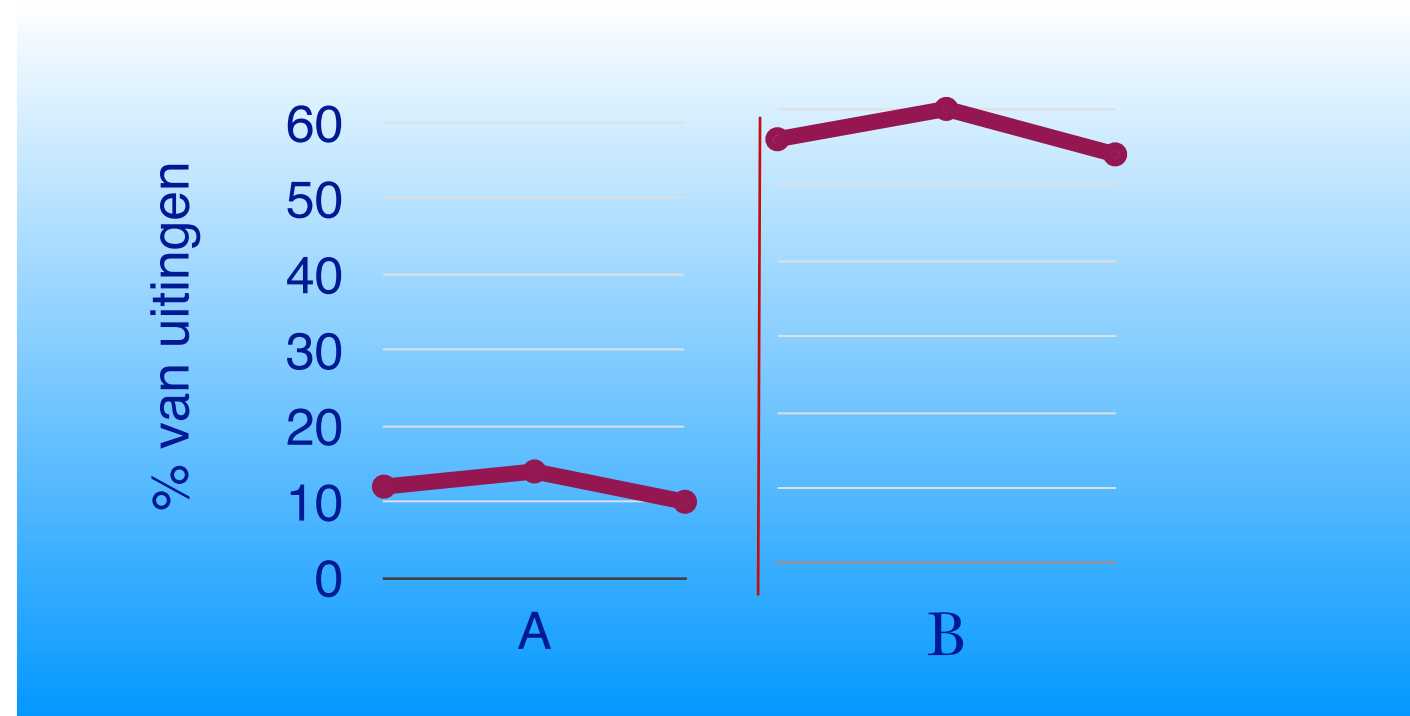
- niet-experimentele procedure
- relatie tussen afhankelijke en onafhankelijke variabele is niet aantoonbaar

Aantal gelezen regels (ordinaat) per dag (abscis)

- **AB (Baseline and Intervention) Design (twee fases)**

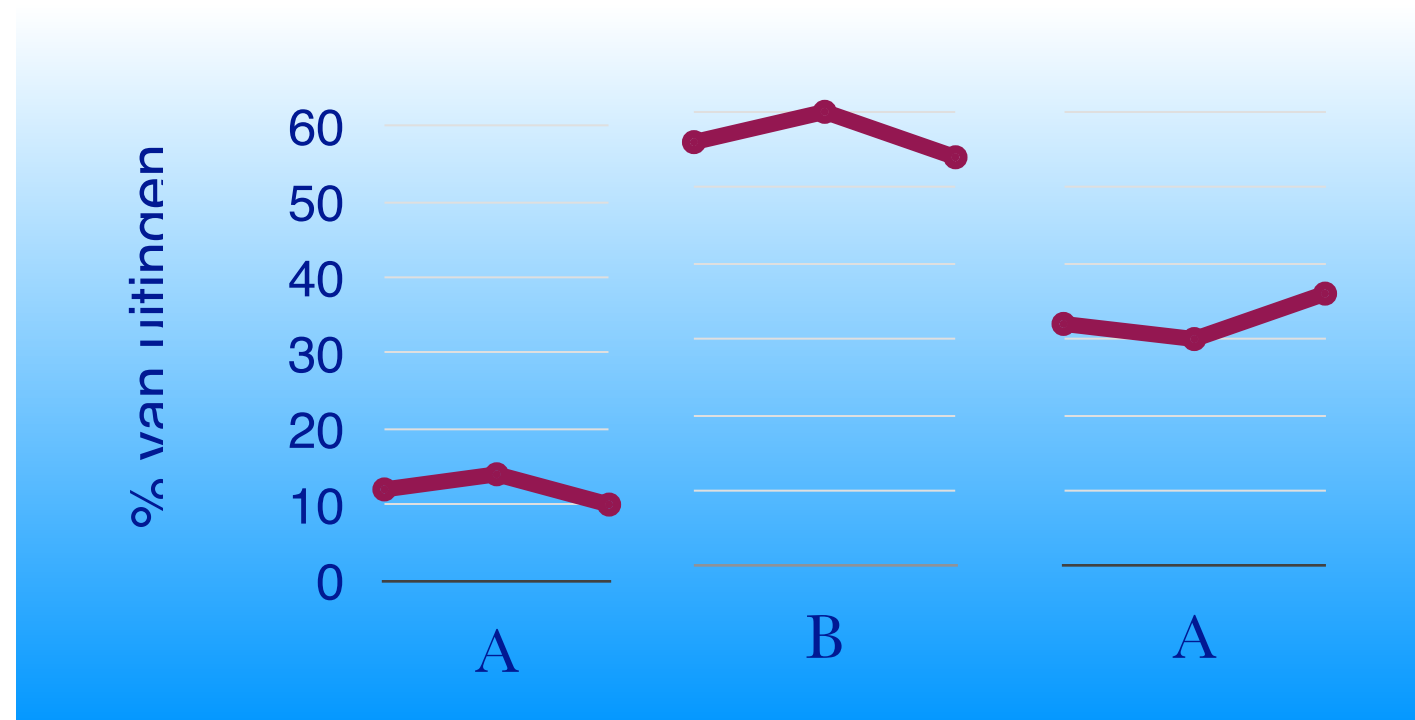
- één zonder interventie = baseline = A
- één met interventie = baseline = B
- relatie tussen afhankelijke en onafhankelijke variabele is aantoonbaar (geen garantie op causaliteit)

Metingen van een faciliterend spreekmodel bij een ouder zonder interventie (fase A) en met interventie (fase B)

- **ABA (Basic Withdrawal) Design (drie fases)**

- één zonder interventie = baseline = A
- één met interventie = B
- terug zonder interventie, terug fase A
- relatie tussen afhankelijke en onafhankelijke variabele is beter aantoonbaar
- verklaringen voor het niet terugkeren naar baseline?

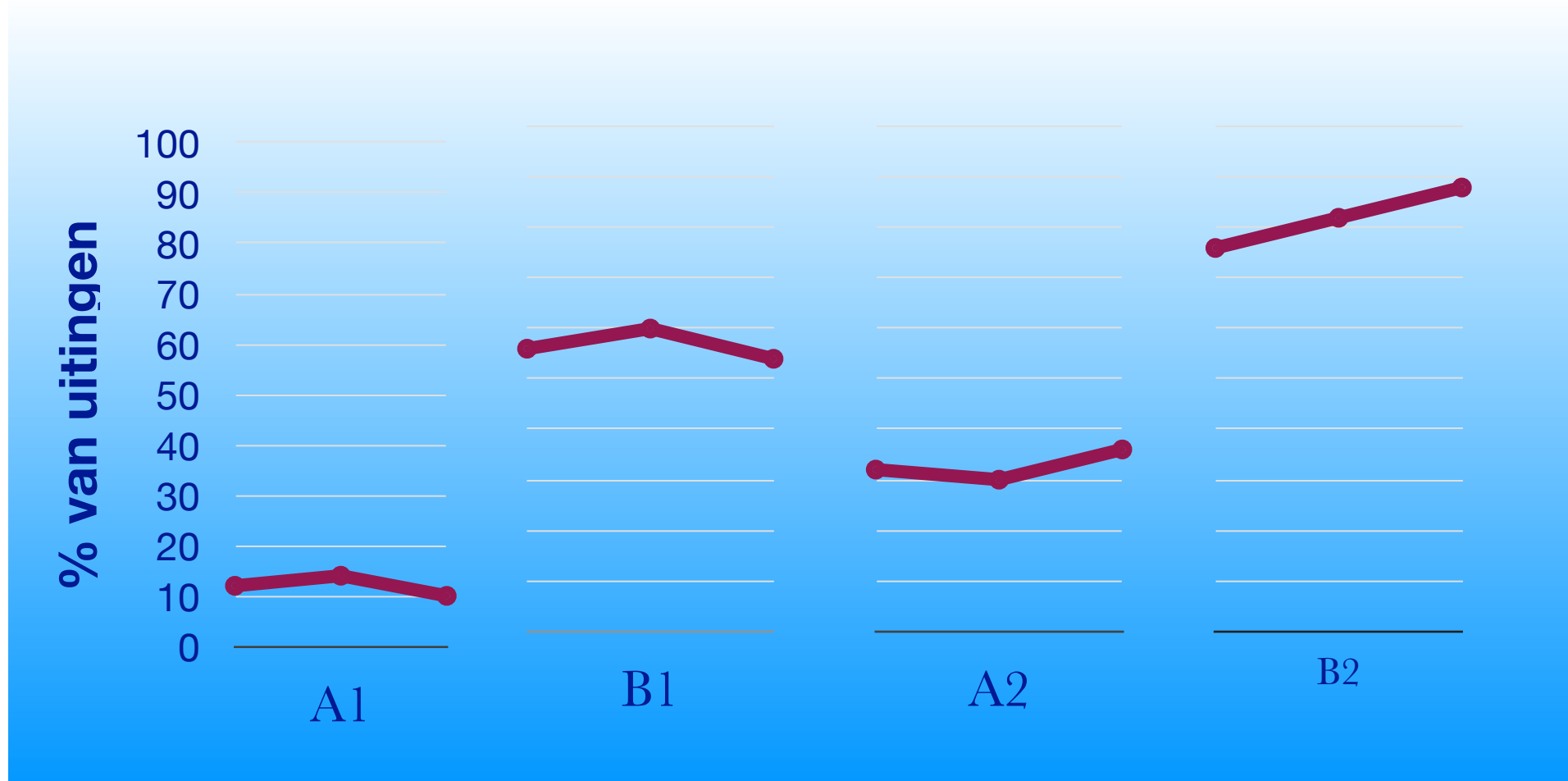

Metingen van een faciliterend spreekmodel bij een ouder zonder interventie (fase A) en met interventie (fase B)

- **ABAB Design** (vier fases)
 - één zonder interventie = baseline = A
 - één met interventie = B
 - één met weghouden van de interventie = A
 - één met het herinvoeren van de interventie = B
 - twee delen
 - baseline en effect van interventie
 - terugval ref. baseline en effect weghouden interventie
 - complexe schema's (ABAB ABAB)

ABAB Design

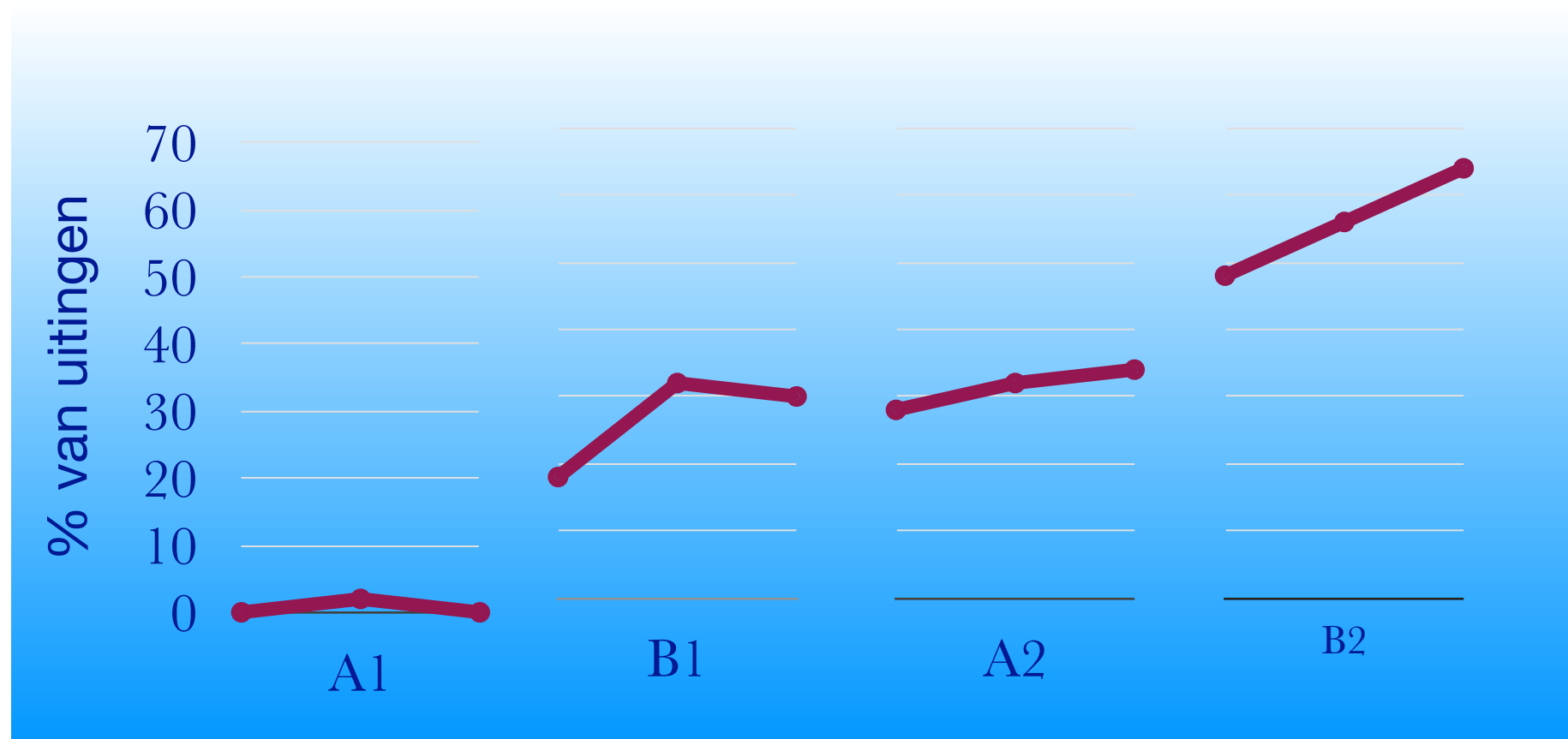
Metingen van een faciliterend spreekmodel bij een ouder zonder interventie (fases A) en met interventie (fases B) A1 = baseline B1 = interventie A2 = withdrawal B2 = herinvoeren interventie

- **Multiple Baseline Design**

- meerdere single subject designs
- ter vergelijking tussen subjects, met verschillende interventies, op verschillende tijdstippen...
- complexe schema's en interpretaties

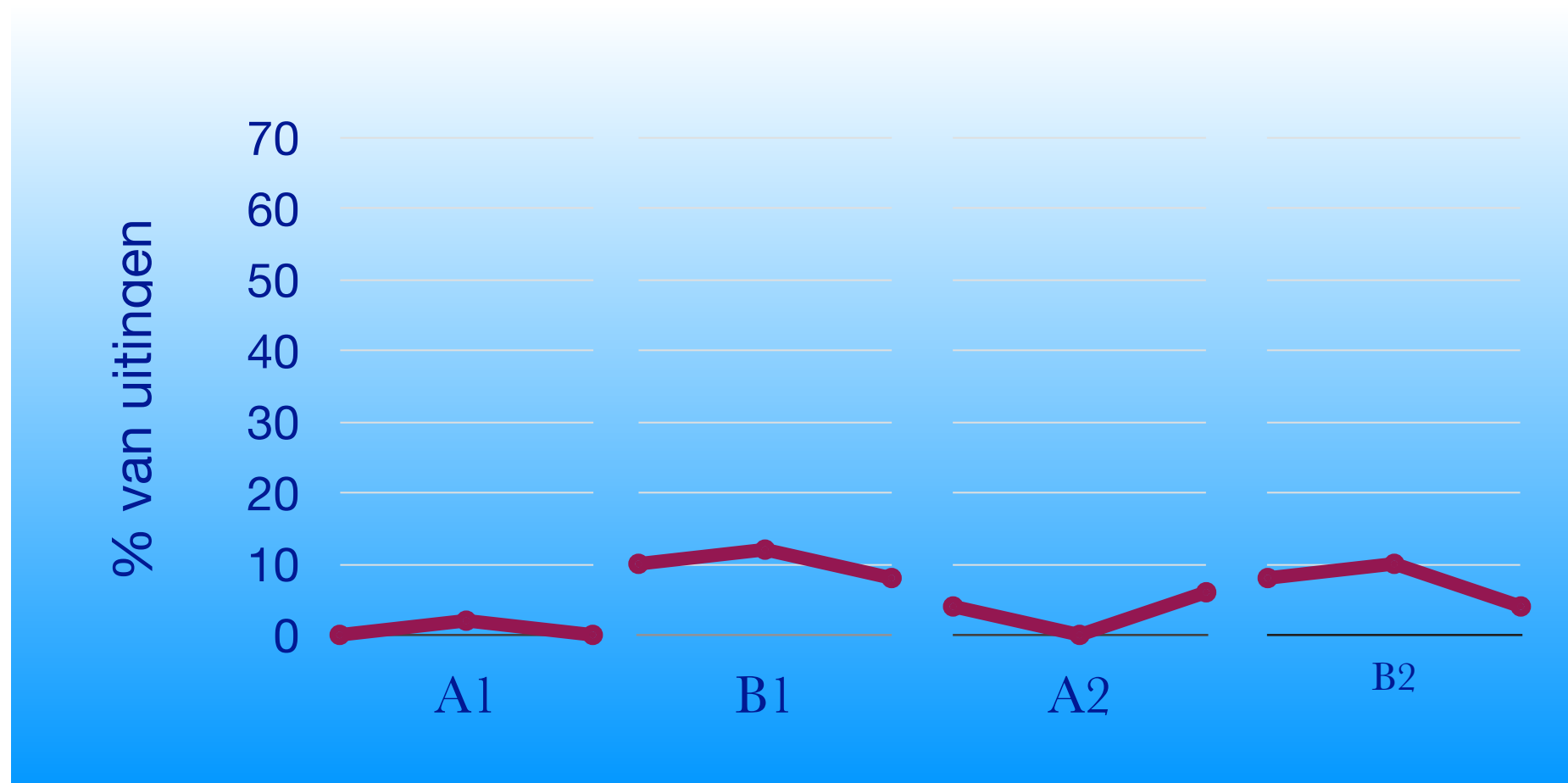
ABAB Design

Metingen van de imitatie van een faciliterend spreekmodel door een kleuter zonder (fases A) en met interventie (fases B) op tijdstip **begin nov.**

A1 = baseline B1 = interventie A2 = withdrawal B2 = herinvoeren interventie

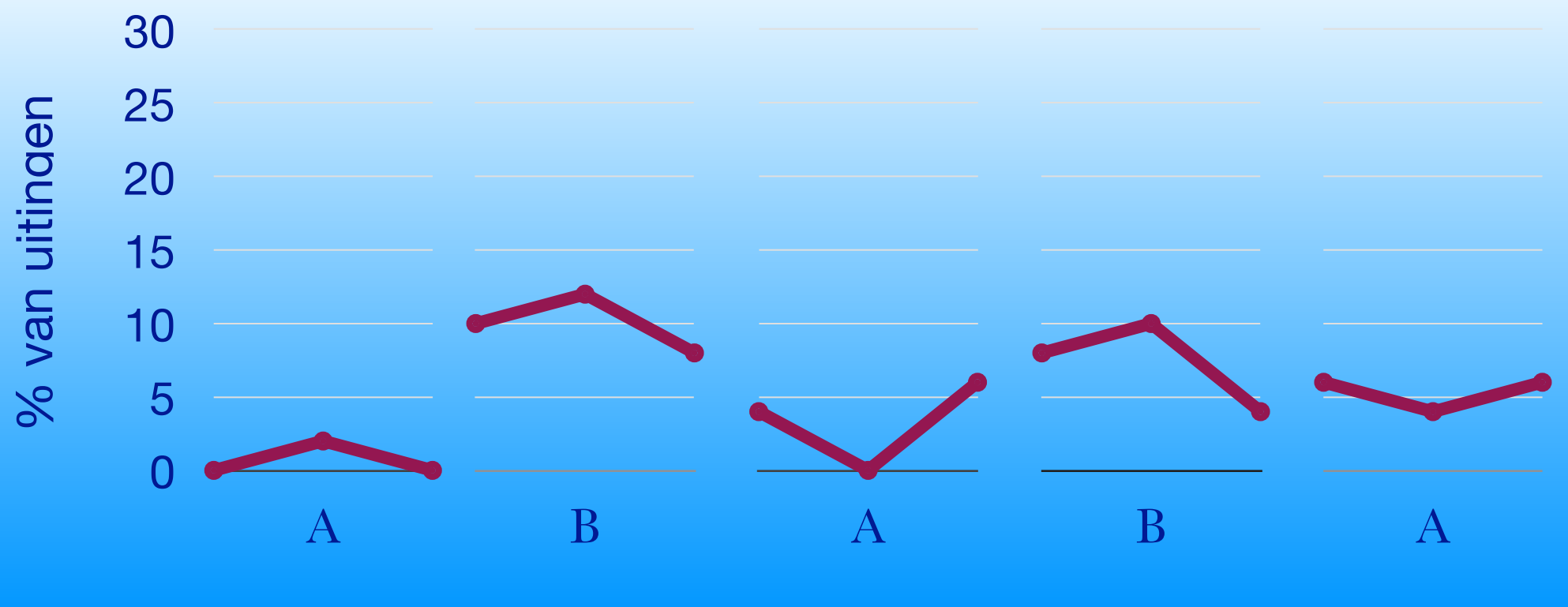
ABAB Design

Metingen van de imitatie van een faciliterend spreekmodel door een kleuter zonder interventie (fases A) en met interventie (fases B) op tijdstip **eind nov.**

A1 = baseline B1 = interventie A2 = withdrawal B2 = herinvoeren interventie

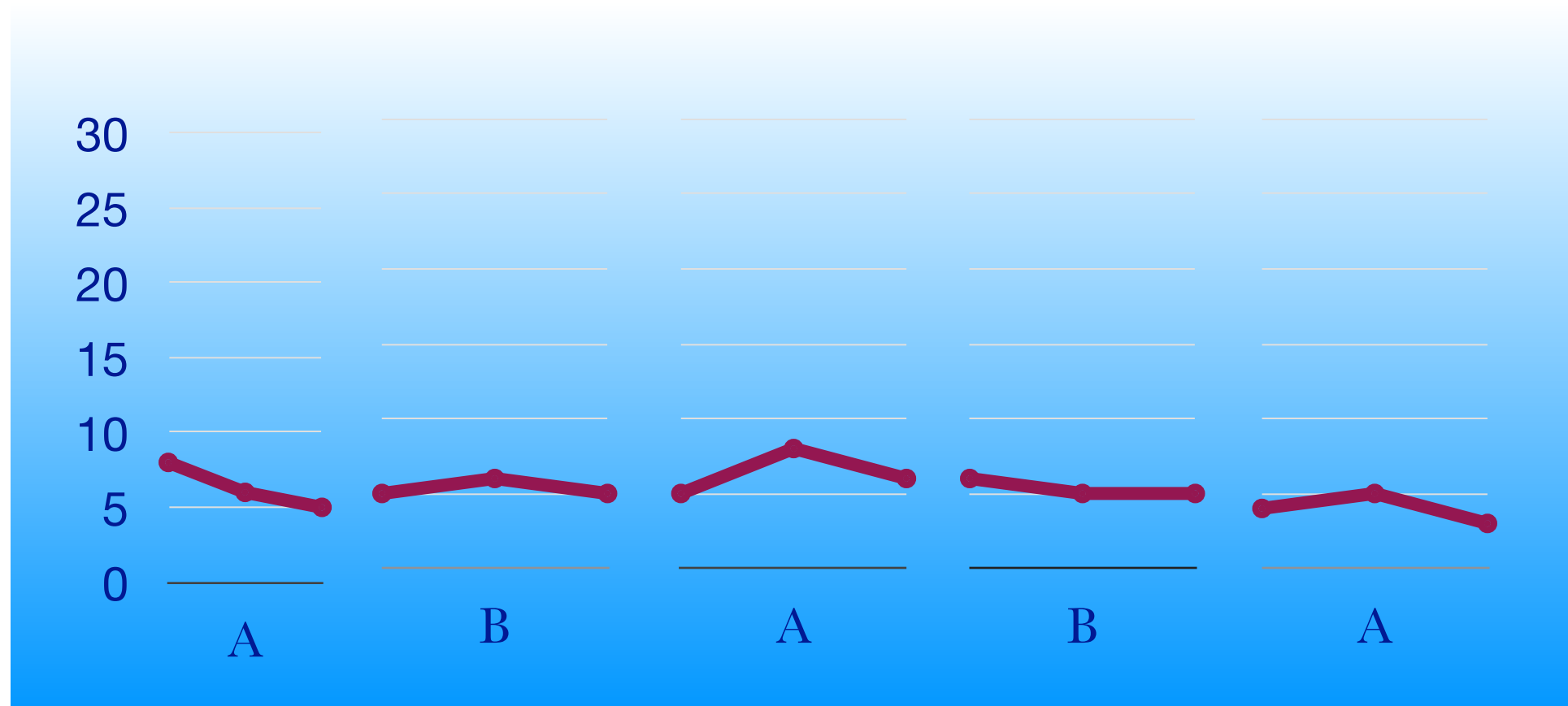
ABABA Design

Behandeling 1

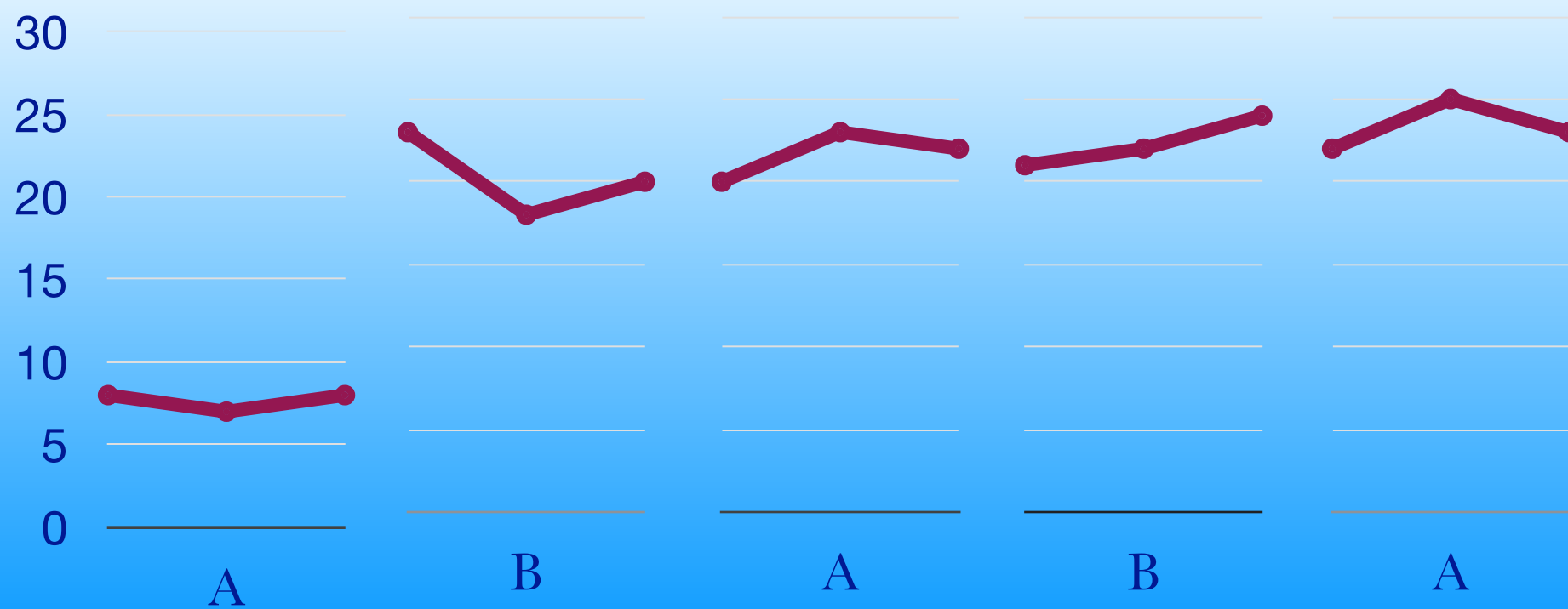
ABABA Design

Behandeling 2

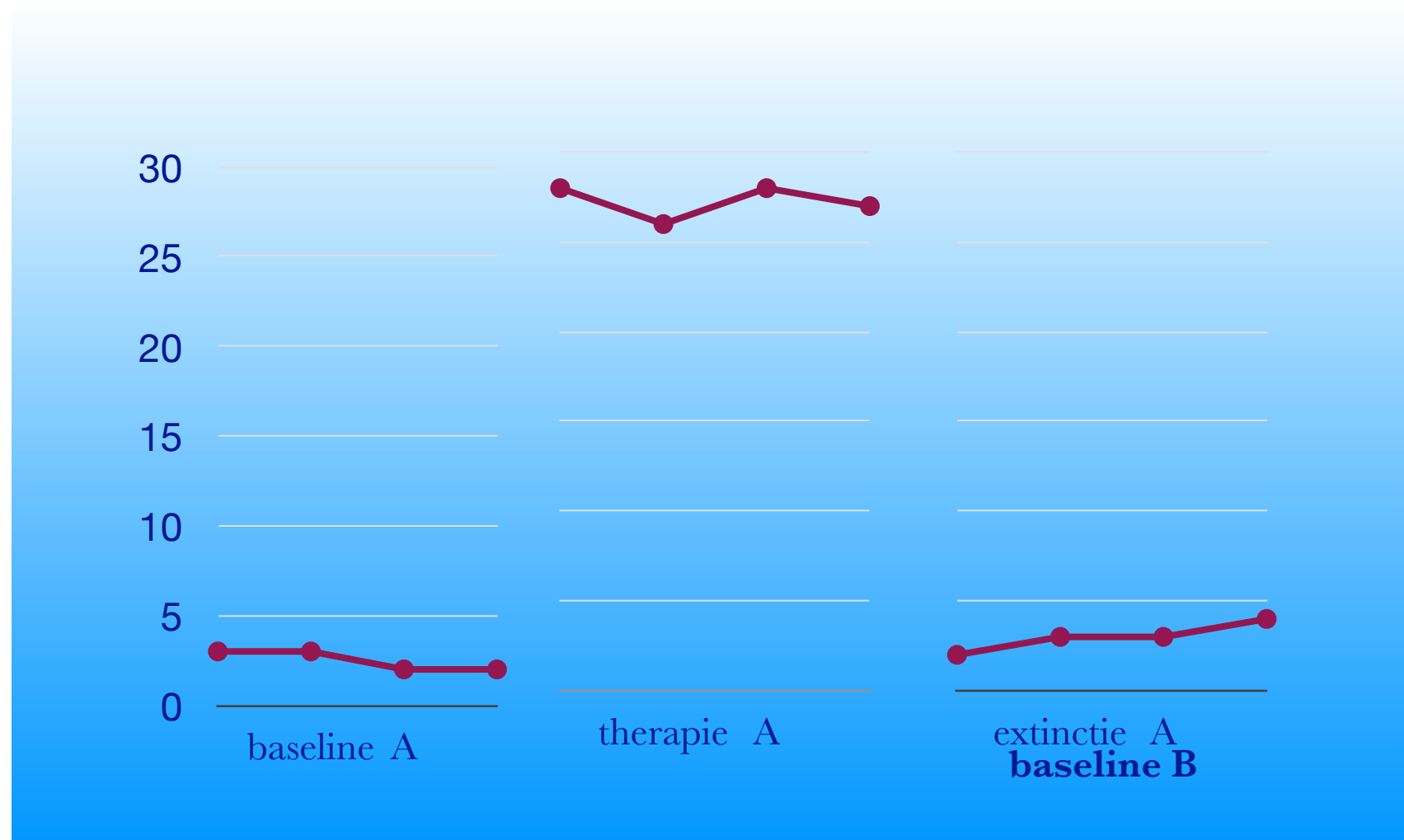

ABABA Design

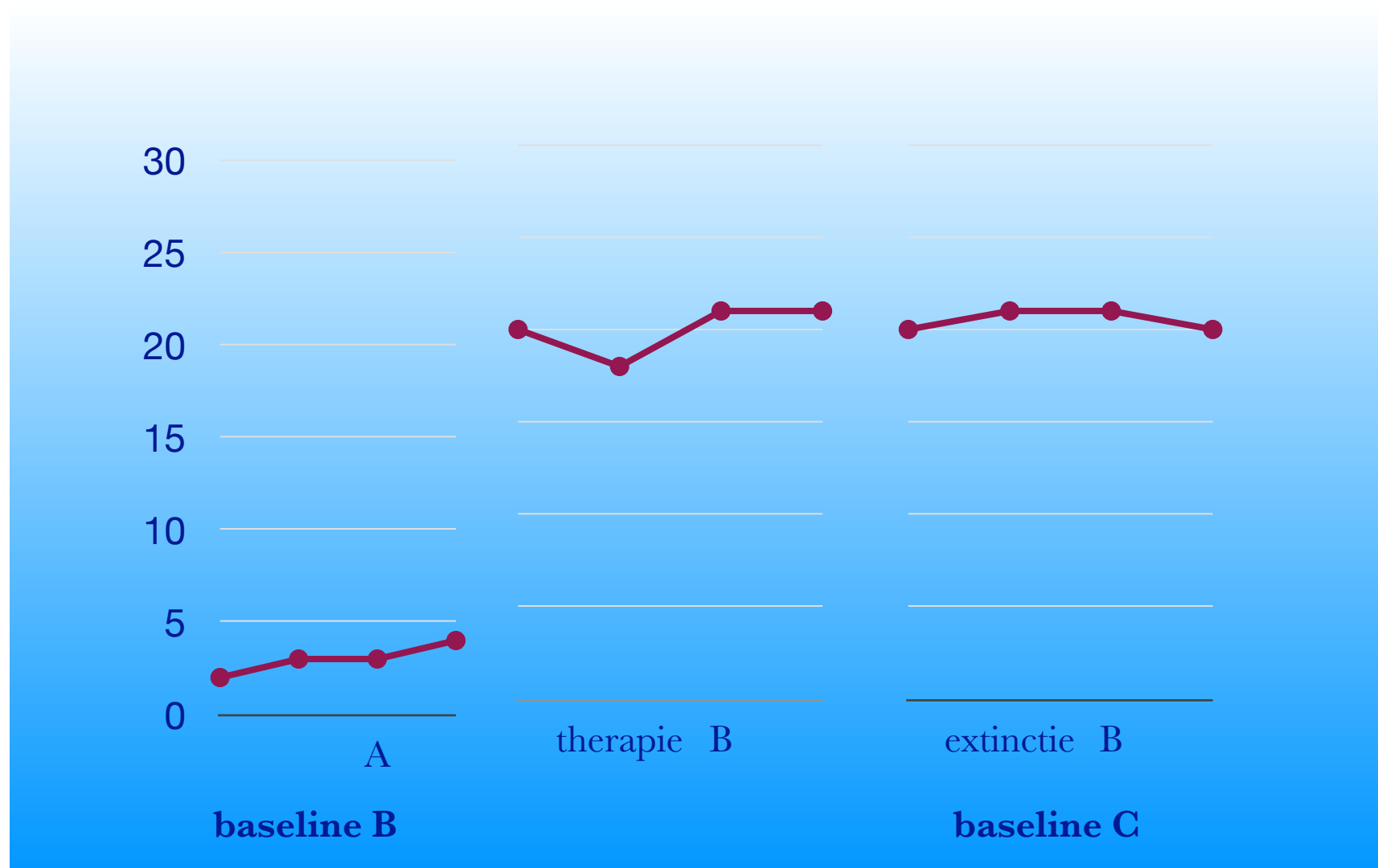
Behandeling 3

Multiple Baseline Design

ABC design (1)
fase A

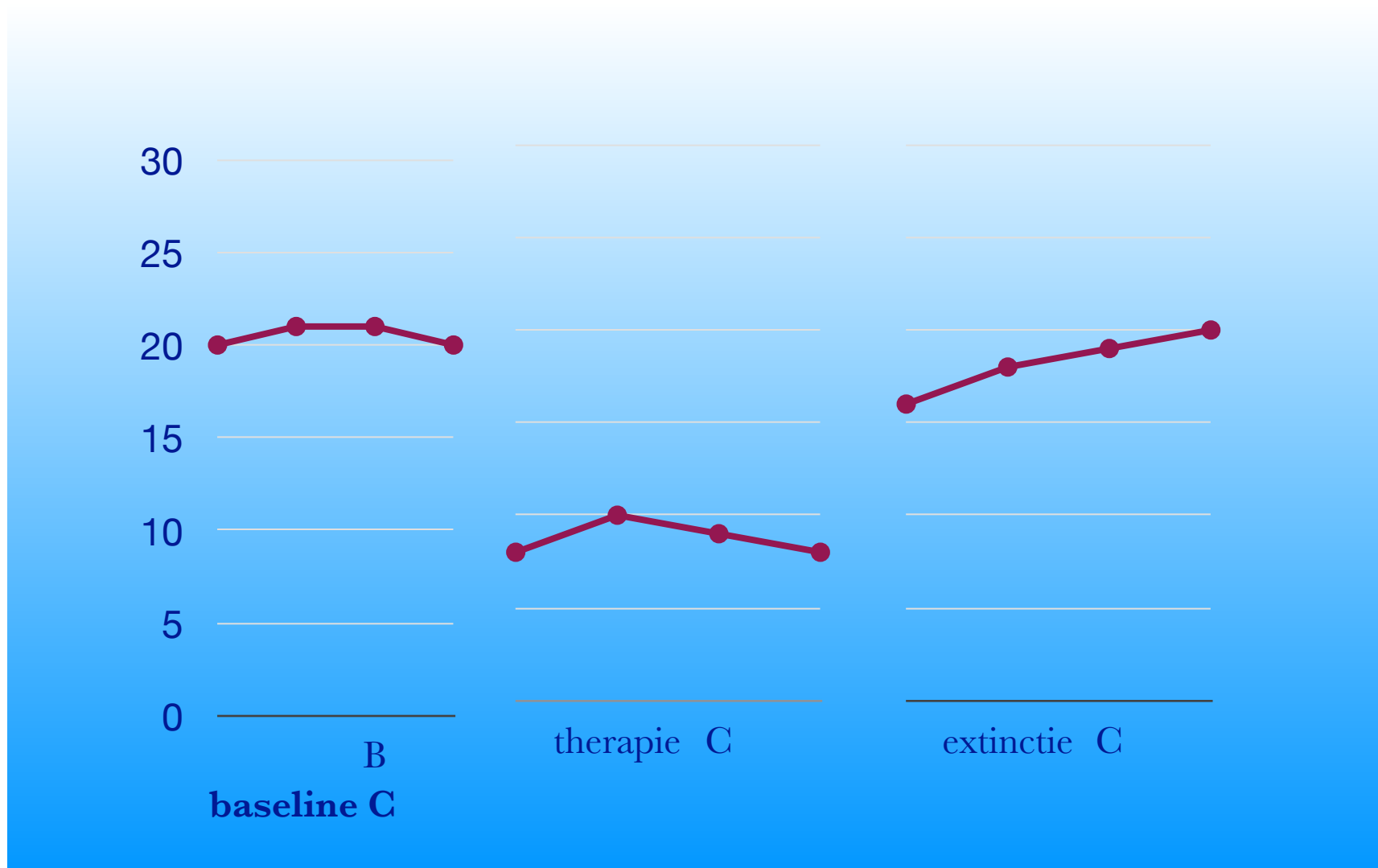
Multiple Baseline Design

ABC design (2)
fase B

Multiple Baseline Design

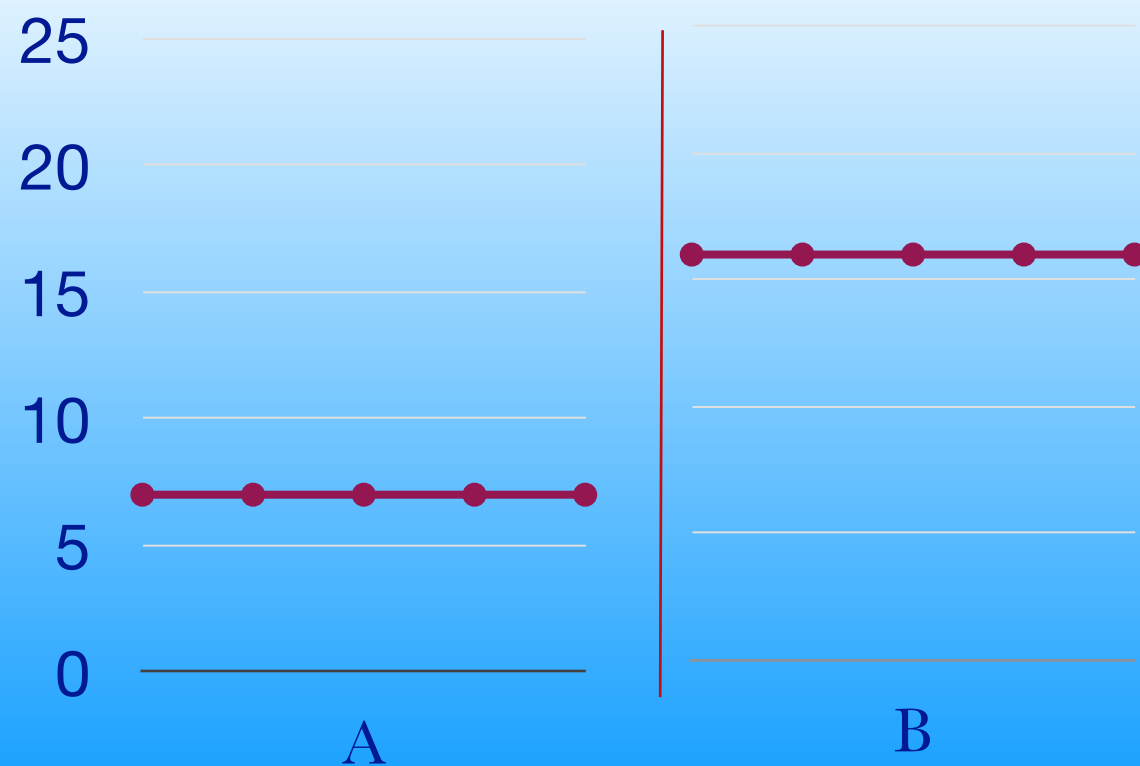
ABC design (3)
fase C

■ Grafieken

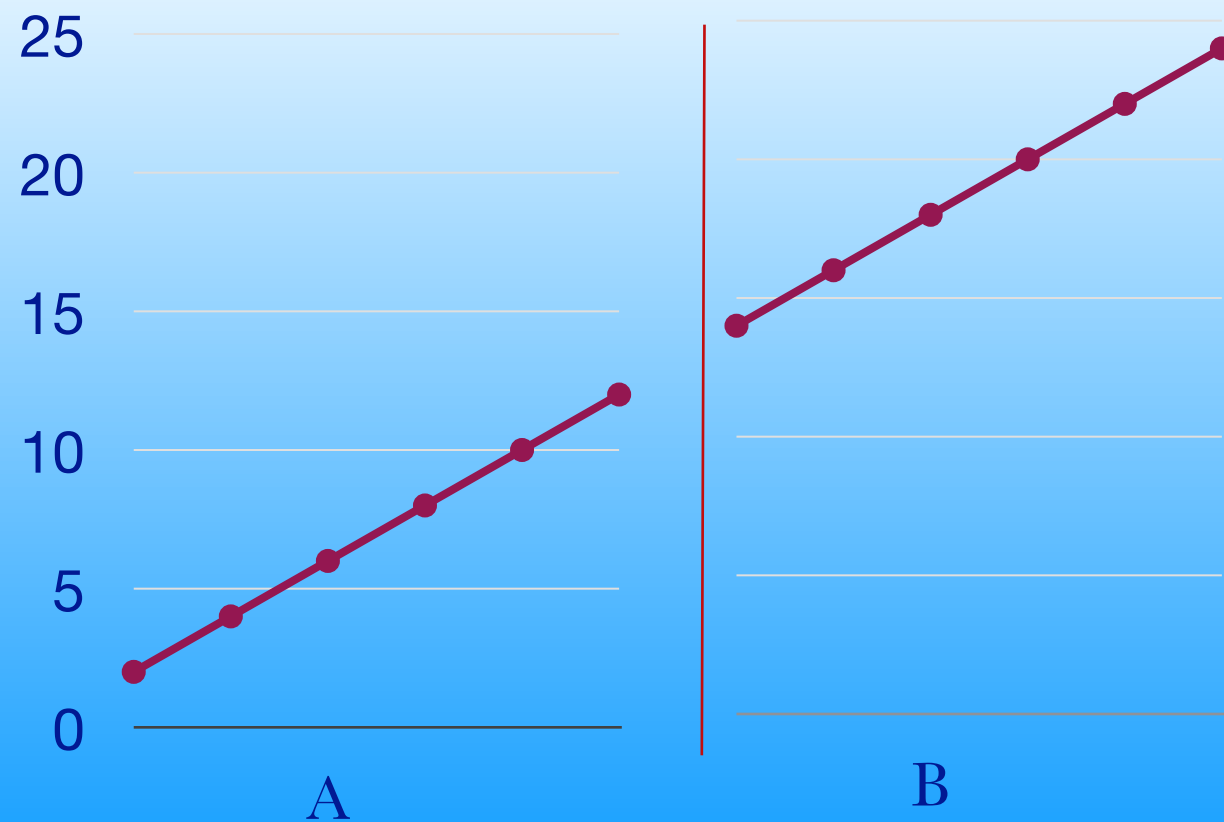
- weergave en verhoudingen
 - abscis (X-as) en ordinaat (Y-as) 2:3 tot 3:4
 - geen meetlijnen verbinden tussen fases
 - fases onderscheiden van elkaar (tussenruimte of lijn)
 - fases benoemen (A, B, C of AB, BC...)
- veranderingen in niveau
 - grootte van de afhankelijke variabele wijzigt tijdens fases zonder dat de helling verandert

AB (Baseline and Intervention) Design

Illustratie van de wijziging van **het niveau** van grafieken die metingen weergeven

AB (Baseline and Intervention) Design

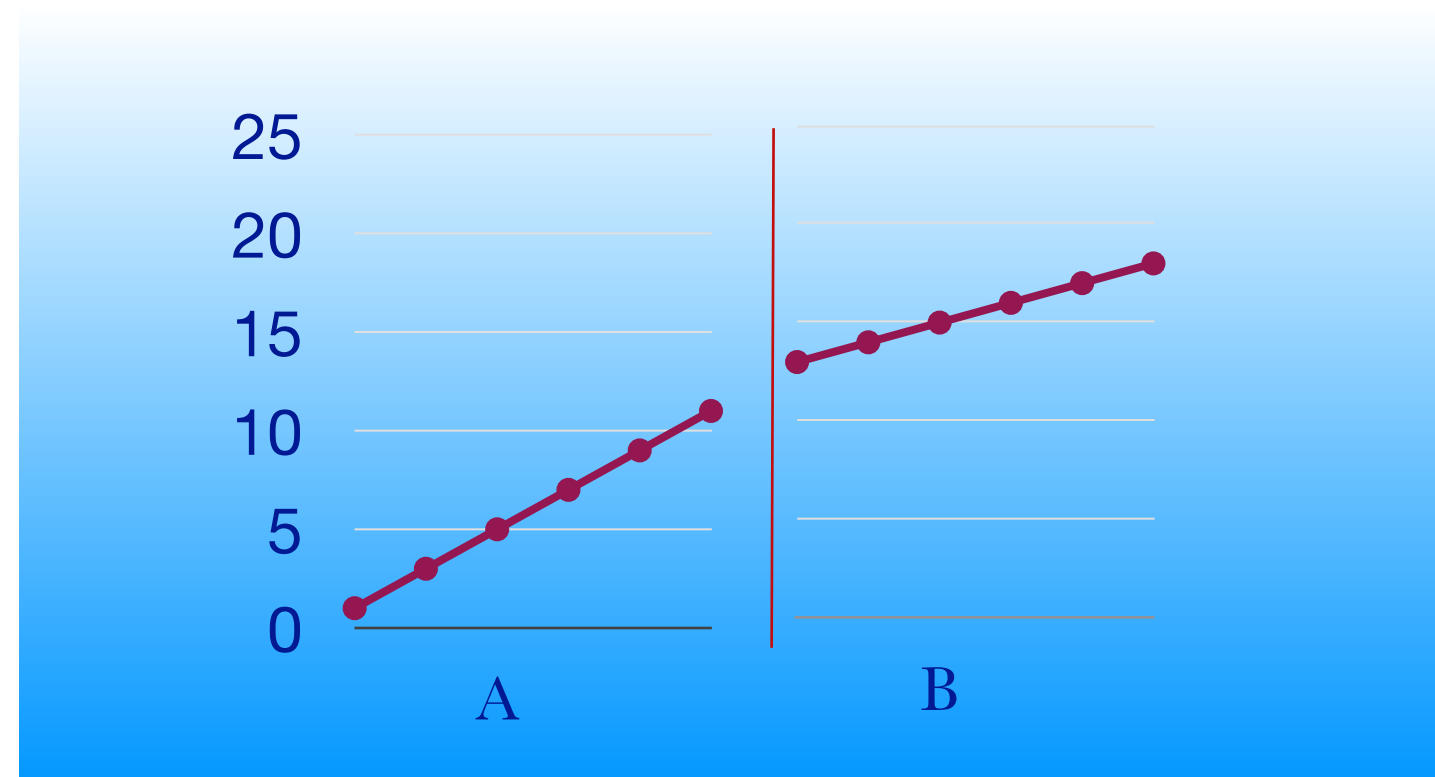

Illustratie van de wijziging van **het niveau** van grafieken die metingen weergeven

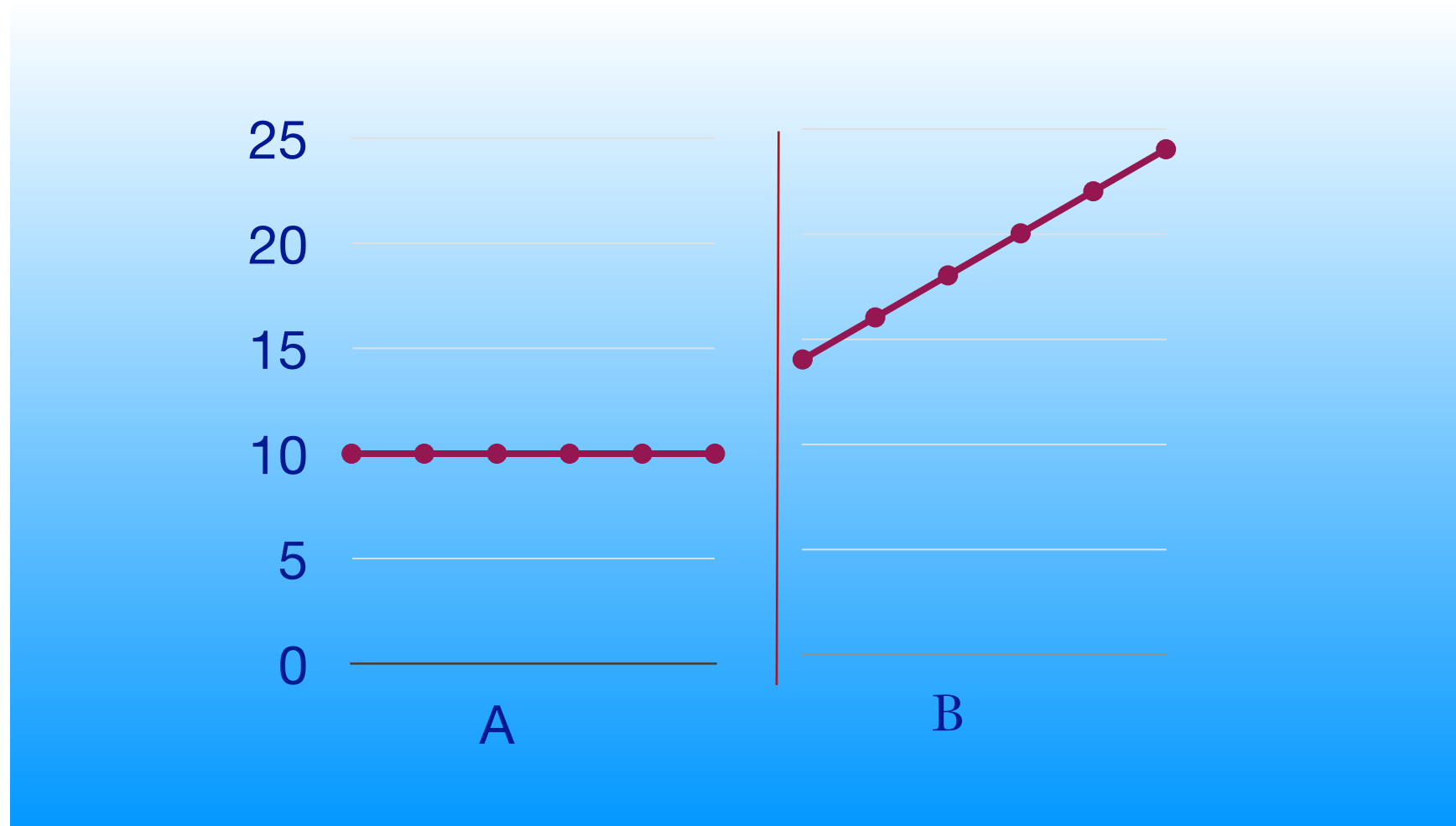
- Veranderingen in helling
 - grootte *van het verloop* van de afhankelijke variabele wijzigt tijdens fases

AB (Baseline and Intervention) Design

Illustratie van de wijziging van **de helling** van grafieken die metingen weergeven

AB (Baseline and Intervention) Design

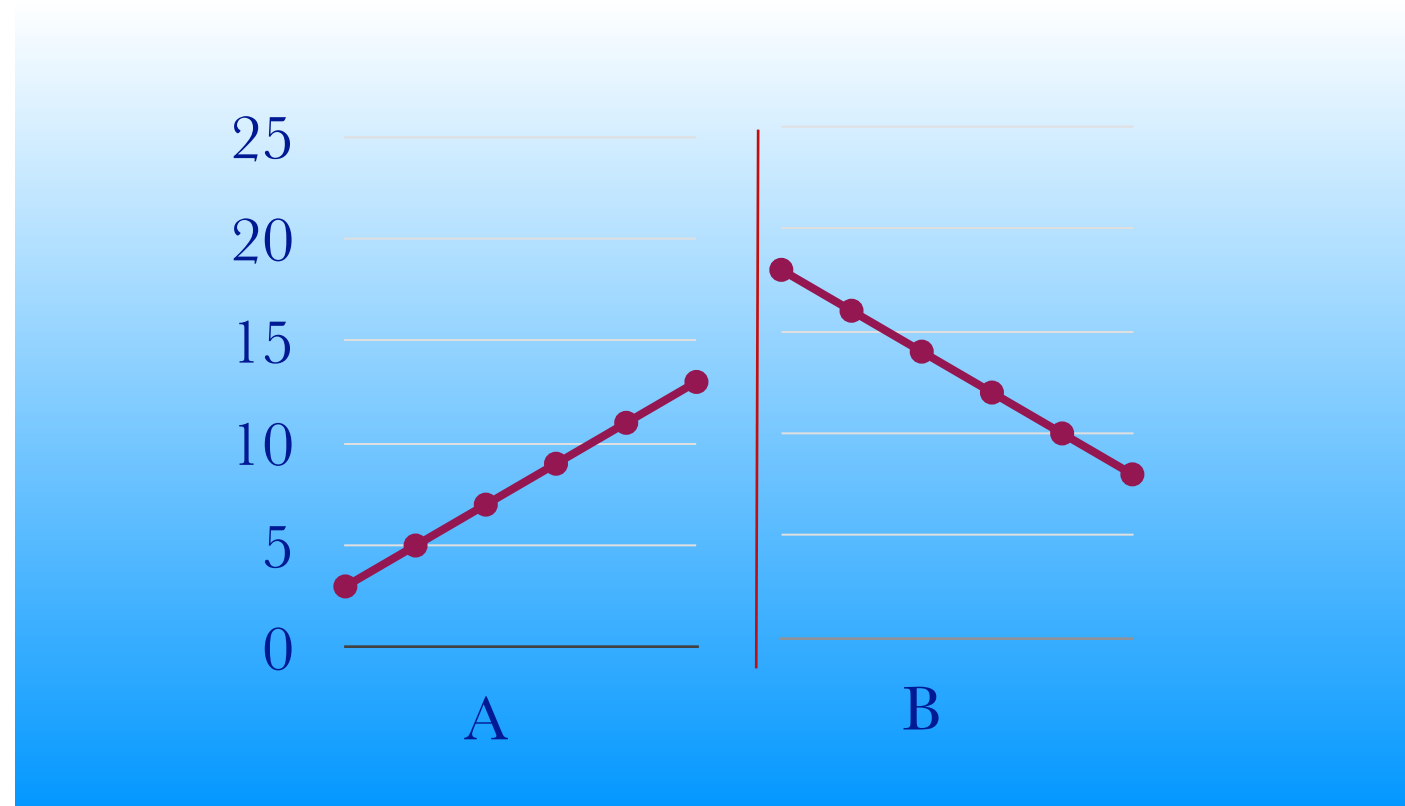

Illustratie van de wijziging van **de helling** van grafieken die metingen weergeven

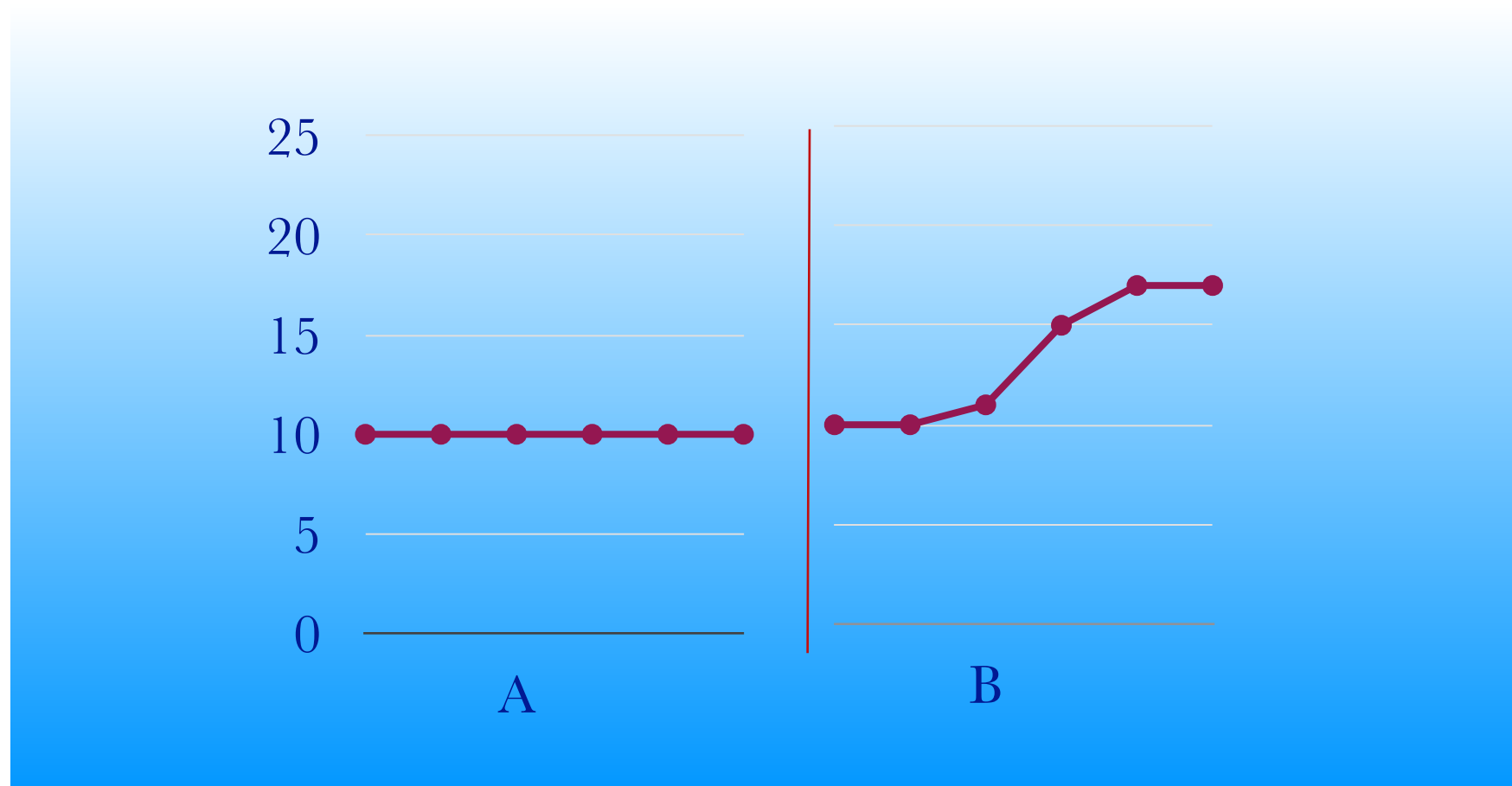
- Veranderingen in helling
 - dubbelzinnige of ambigue veranderingen
 - uitstel of *carryover*

AB (Baseline and Intervention) Design

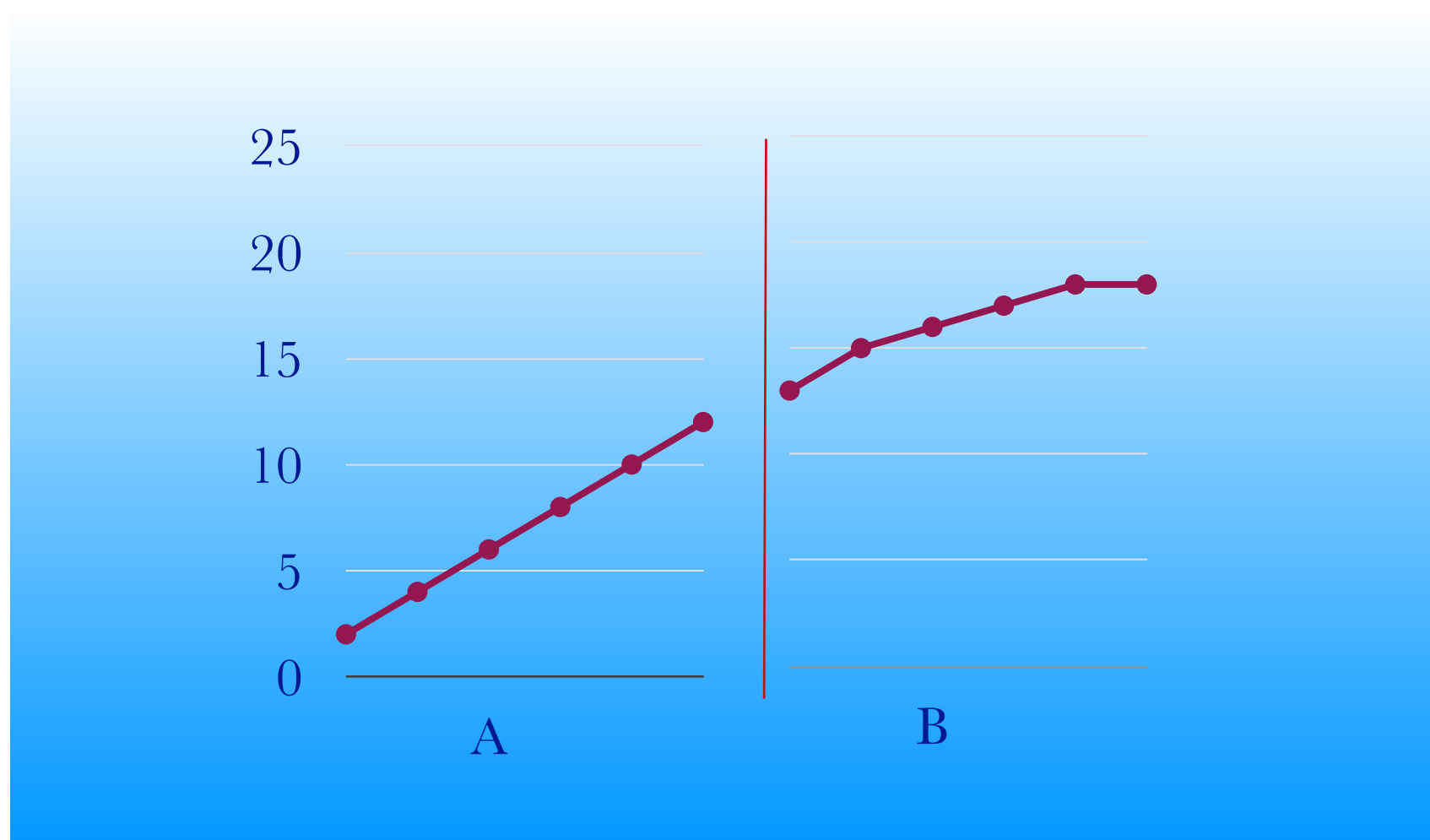
Illustratie van de wijziging van **de helling** en van het niveau van grafieken die metingen weergeven **ambigue interpretatie**

AB (Baseline and Intervention) Design

Illustratie van de wijziging van de helling en van het niveau grafieken die metingen weergeven
carryover (vb.1)

AB (Baseline and Intervention) Design

Illustratie van de wijziging van de helling en van het niveau grafieken die metingen weergeven
carryover (vb.2)

Besluiten

- effect van onafhankelijke variabele (interventie) op afhankelijke variabele (meting)
 - niet zomaar causaal attribueren
 - andere variabelen spelen mee
 - criteria voor selectie van subjects
 - omstandigheden van metingen
 - procedure van waarneming en registratie
 - interpretatieregels (biases)

- typische problemen bij generalisatie: is een kenmerk gevonden bij een individu voor een hele groep geldig?
 - is een conclusie getrokken voor een groep geldig voor elk individu die tot die groep kan gerekend worden ?
 - is een kenmerk gevonden bij een individu voor een hele groep geldig ?
 - is een conclusie getrokken voor een groep geldig voor elk individu die tot die groep kan gerekend worden ?